

Bondekonens forår.

Anna syntes at foråret var den allerdejlige tid på året. Efter at dagene var begyndt at blive længere og efter at det havde regnet i stænger i flere dage, så blev luften mildere. Grøderegnen kom dog meget forskelligt, nogen gange før, andre gange efter påske. Fuglene kom sammen med forårsbrisen og kvadrede og havde travlt med at bygge rede i alle hendes fuglekasser rundt om i træerne.

Så begyndte det for alvor at spire. Hvor havde træer, buske og stauder dog mange forskellige grønne nuancer. Så kom alle de andre farver til efterhånden, og alle farver klædte så absolut det grønne. Da sad Anna gerne på sin terrasse med en dampende kop kaffe i gyngestolen og skuede ud over alt det grønne i have, mark, mosen, ja helt ud til skoven ude i horisonten, der badede sig i den skønneste forårssol, og fuglefløjt var den skønneste musik i ørerne. Så var man dog et skarn, hvis ikke man næsten følte sig helt lykkelig. Det var den bedste måde at tanke energi på.

Med foråret kom dog også en alvorlig arbejdsopgave. Køerne og deres små nye kalve skulle på græs. Nu kalder man det "køernes forårssol". Køerne var heller ikke det der voldte Anna hovedpine, nej det var kalvene. De havde jo aldrig prøvet det før. Køerne havde græsset lidt om dagen i løbet af foråret, og var så inde om natten. Men op til at de skulle kælle holdt hun dem inden døre. Så snart køerne havde kælvet, vejret var godt og efter at kalvene var kommet godt i vækst, oprandt dagen til at få dem alle på græs.

Allerede flere nætter i forvejen kunne denne begivenhed koste Anna hendes nattesøvn. I tiden op til selveste dagen hang hendes nerver totalt i laser. Kalvene var som små børn, der ikke vidste hvor farligt livet uden for stalden kunne være. Børn skulle lære at holde en voksen i hånd i trafikken, kalve skulle lære at respektere hegnet omkring mark, og ikke bryde ud så de måske selv kom til skade ved at blive kørt ned af en bil eller traktor, og derved være til fare for andre, eller ødelægge en anden bondes nysåede mark. Når et dyr var brudt gennem indhegningen, så var de andre ikke sene til at følge efter, og som ene kvinde var det et kæmpe arbejde at få alle tilbage i folden samtidig, for slet ikke at tale om arbejdet med at reparere hegnet.

Når en flok kreaturer var brudt gennem hegnet, måtte en stor del af hegnstråden nemlig fjernes og erstattes af nyt. Det var et super bøvl arbejde. Udstyret med handsker, hammer, knibtang, en rulle af en slags til at vikle den gamle tråd omkring og så godt hørrende af citronelleolie for ikke at blive overfaldet af et utal af hestebremser, gik arbejdet sin gang. Med omvendt fortegn blev så den nye tråd sat op. Nogen gange måtte en hegnspæl af træ også erstattes af en ny, og med en rimelig stor forhammer blev den rammet ned i den hårde undergrund. Så var det en smal sag at placere hegnspælene af jern med passende afstand. Anna var jævnt hen forbløffet over hvor længe de gamle egetræspæle kunne holde. Hun vidste at en del af hegnspælene havde hun ved 60 år på bagen. Dem hun selv satte op hen af vejen, indkøbt i dyre domme og trykimprægneret, holdt måske 5-10 år, så var deres skæbne besejlet.

Anna havde lavet sin egen danseplan for køer og kalve. Først tog hun kalvene en for en ud af stalden og tyrede dem med en stage i det grønne græs. Hun tog kun en kalv ad gangen, for selv om de kun var et par måneder gamle havde de voldsomme kræfter og man kunne med fare for skade blive viklet ind i reb, kæde og stage. Senere

på dagen havde hun det samme hyr med at få kalvene ind i stalden igen. Når kalvene på den måde alle var kommet ud og havde vænnet sig lidt til at blive håndteret, blev de hver dag flyttet hen til nye friske afgræsningspletter, efter at Anna havde haft dem hver især henne for at røre ved hegnet, så de derved havde fået et lille stød, så de kunne lære at holde sig på afstand af det elektriske hegn fremover når de blev sluppet fri. Sådan gik den første uge. Ingen af dyrene kunne lide adskillelsen, inde brølede køerne efter deres kalve, og ude skrålede kalvene efter deres mødre. Hver eftermiddag, når kalvene havde været på græs en time eller to, blev de dog forenet igen inde i stalden.

Men så kom den store danse-dag. Anna var som regel allerede våd af koldsved før arbejdet var begyndt. Kalvene var tyrede udenfor, og så åbnede hun porten og køerne strømmede ud i det fri. De dansede, de sprang, og de satte i fuldt firspring hen over stepperne, rundt langs markens hegn, som de jo vidste hvor var fra tidligere på foråret, da de endnu ikke havde kælvet og for den sags skyld også fra forrige år, og så kom de tilbage til deres afkom med høje brøl. Kalvene havde først faret rundt af bare forskrækkelse over at se deres mødre opføre sig som dansende galninge. Derefter havde de stået som naglet til græsset og længselsfuldt kigget efter dem da de voksne køer faredede hele vejen rundt i marken. Genforeningen var et flot skue. Kalvene blev slikket og nusset og en tår mælk blev det også til, men så ville mødrene græsse lidt i fred. For køerne var det frodige kløvergræs lig med slaraffenland.

Først efter et par dage, hvor alt og alle var faldet til ro, blev kalvene, en efter en, sluppet fri ved et mindre danseshow. Hele scenariet strakte sig over mindst en uge. Kalvenes frigørelse var uden tvivl det mest nervepirrende indslag i danseshowet. Da alt var vel overstået faldt også Anna til ro og hendes nattesøvn blev lidt bedre. Men hendes drømme kunne stadig handle om alskens ulykker med dyrene i det frie.

Kalvenes fødsler inde på dybstrøelse var en anden og ikke mindre kilde til bekymring og dårlig nattesøvn. Efter nytår måtte man holde et ekstra øje med køerne. De kælvede ikke alle til tiden. Det værste Anna vidste, var, når en ko stillede an til at kælve midt om natten. Så kunne man ikke nemt få hjælp hvis kalven havde sat sig fast eller lå forkert og skulle trækkes ud med reb. Men Anna havde fået en fødetakle til det formål. Heldigvis gik kælvingen som regel uden problemer. Nu var det også køer, der havde prøvet det nogle gange.

Med kvier, der kælvede første gang, var der altid en større risiko for problemer. Når kalven var kommet ud skulle den hurtigt gnubbes tør med halm og så skulle mor og barn have ro til sig selv. Som regel fandt de også selv ud af det videre forløb. Men nogen gange måtte en kalv have hjælp til at finde yveret og det måtte holdes til for at få nok af den så vigtige råmælk. Når koen først var på benene igen og drak og spiste og efterbyrden var kommet, var den over det værste. Så måtte der holdes øje med at kalven ikke fik diarre af for megen mælk. Det var dog lettere at styre ved ammekøer, for de blev fodret med høg og kun lidt korn og roer. Skete det at en ko havde rigeligt med mælk til dens kalv, kunne man sætte endnu en kalv til. Det krævede lidt diplomati og finurlighed at snyde koen til at godtage en ekstra mund at mætte, de kunne nemlig skelne lugten af deres afkom fra andres.

En kalv, der havde fået diarre, kunne dø temmelig hurtigt. Anna havde altid større portioner af kartoffelmel i huset i tilfælde af kalvediarre. Det blev blandet i en portion

Bondekonens forår.

udmalket komælk og givet til kalven med sutteflaske eller i kritiske situationer med en sonde direkte ned i maven. Hvis kalven kom sig efter en tur med diarre kunne der let komme endnu en bølge med diarre. Men når kalven så var over det værste bjerg og mor og barn trivedes i hinandens selskab og i flokkens, kunne Anna igen sove roligt om natten indtil den næste kælvning bankede på. Nattesøvnen blev ofte hjulpet på vej med et par glas vin. Anna mente at have hørt eller læst at det også havde været prøvet med rødvin mod kalvediarre. Hun kunne dog ikke fremmobilisere trangen til at afprøve kuren når nu det billigere kartoffelmel virkede udmærket på kalven. Anna holdt så afgjort fast ved selv at nyde vinen.

Engang havde Anna måtte sende bud efter dyrlægen, da en ko havde skudt maven ud. Det var en kritisk situation som hun ikke selv kunne klare. Koen stod på stalden og hele dens tarmsystem hang udenfor. Koen var med kalv, så det så ikke for godt ud. Dyrlægen kom og holdt et gitter op under tarmene så de kom fri af møg og halm. Så beordrede han Anna og hjælper til at holde gitter og ko på plads, mens han selv iført plastikdragt og lange handsker gav sig til at overhælde tarmene med varmt vand så de blev skyllet rene inden han proppede indvoldene ind i koen igen. Nu skulle der så sys bag i koens bagdel, så det hele ikke væltede ud igen. Det var koen ikke meget for så den begyndte at danse stepdans om kap med dyrlægen, som hele tiden måtte springe eller flytte sine fødder så koen ikke trådte på dem. Det kunne ikke undgås, for manden var jo nødt til at koncentrere sig om nål og tråd, og selv om han til formålet eller i arbejdets medfør havde sikkerhedsstøvler på, ømmede han sig flere gange når koen ramte en af hans støvler med dens store hove.

Det endelige resultat så nu noget drabeligt ud. Der var nogle kæmpestore sting som prydede koens bagdel. Ikke noget under at koen havde gevaldige smerter under selve syningen. Til slut fik koen en sprøjte mod evt. betændelse og infektion. Alt heledes vel og der blev senere født en kalv helt uden problemer. Annas kødkvæg havde ikke de store problemer med kælvningen, men en af malkekøerne havde engang måttet underkaste sig et kejsersnit. Både ko og kalv overlevede, men Anna havde nær mistet pusten ved synet af regningen, da den med posten flagrede ind på køkkenbordet. Showet havde nemlig fundet sted på en helligdag midt om natten. Det var måske dårlig planlægning at køer kælvende om foråret, hvor der var en ophobning af helligdage, som var dyre, når en dyrlæge absolut måtte tilkaldes. En dyrlæges timeløn var større end kalvens værdi og mere til.